

В І Д Г У К

о ф і ц і й н о г о о п о н е н т а

на дисертаційну роботу Стахів Ірини Михайлівни

на тему «Регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Актуальність теми дослідження

У центрі соціально-економічних відносин завжди є людина, трудове життя якої несе в собі певний економічний потенціал. З іншого боку, сама ж людина в силу зниження рівня власного здоров'я, працездатності тощо може цей потенціал знижувати. Одним із основних засобів протидії таким процесам є фізична культура і спорт. Разом з тим, визначальним для розвитку цієї сфери є рівень розвитку економіки країни. Розвинена економіка сприяє вищим доходам населення країни, а високі доходи дають можливість витратити їх частину населенням на споживання спортивно-оздоровчих послуг, тобто на формування ринкового попиту.

У сучасній українській практиці ринкові економічні відносини у спортивно-оздоровчій сфері лише формуються, у зв'язку з чим є потреба у відповідних дослідженнях. Особливо це стосується наукових розробок з питань регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг, яким і присвячена дисертаційна робота Стахів Ірини Михайлівни. У вітчизняній й зарубіжній фаховій та науковій літературі таких розробок порівняно небагато, з огляду на це, дисертація на тему «Регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні», є актуальною.

Її теоретичну та практичну значимість також посилює зв'язок з планом науково-дослідних робіт кафедри економіки підприємства Львівського національного університету імені Івана Франка за темою «Євроінтеграція України в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації № 0110U004072), в межах якої автором розроблено модель державного регулювання сфери спортивно-оздоровчих послуг в умовах економічної нестабільності.

Основні наукові результати, одержані автором, їх новизна, ступінь обґрунтованості, достовірності та практичне значення

За результатами вирішення у дисертаційній роботі наукового завдання сформульовано низку положень, висновків і рекомендацій, спрямованих на удосконалення теоретико-організаційних та практичних аспектів регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в умовах євроінтеграції України, які характеризуються науковою новизною та свідчать про конкретний особистий внесок автора у розвиток економічної науки. До таких нових результатів наукових досліджень можна віднести:

1. Модель державного регулювання сфери спортивно-оздоровчих послуг (підрозділ 3.2). Вона передбачає механізми прийняття рішень державними адміністраціями у зазначеній сфері на основі рекомендацій експертної служби з розвитку спортивно-оздоровчих послуг, яка є основним організаційним елементом у цьому процесі. Запропонована модель забезпечує прийняття рішень, які відповідають сучасним економічним умовам та потребам спортивно-оздоровчого ринку.

2. Удосконалений зміст понять об'єкта дослідження: «ринок спортивно-оздоровчих послуг» та «економіка спортивно-оздоровчої сфери» (підрозділ 1.2). На відміну від відомих у наукових джерелах запропонований зміст зазначених понять характеризується цілісним підходом до їх тлумачення. У практичній діяльності це дозволяє формувати єдину політику регулювання спортивно-оздоровчої сфери.

3. Науково-методичний підхід щодо розробки й реалізації цільових програм розвитку фізичної культури і спорту на регіональному рівні (підрозділ 3.3). Зазначені науково-прикладні положення мають бути складовою регіональної правової бази у спортивно-оздоровчій сфері. В порівнянні з діючими, запропоновані у дисертації положення, сприятимуть покращенню механізмів регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг з урахуванням національних та місцевих особливостей, які охоплюють інтереси різних верств і груп населення.

4. Застосування SWOT-аналізу для дослідження ринку спортивно-оздоровчих послуг (підрозділ 2.3). У підсумку це дало можливість авторові виокремити його слабкі та сильні сторони, а також можливості і загрози зазначеному ринку. На підставі такого аналізу відповідним суб'єктам можна формувати стратегічні завдання розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг.

5. Обґрунтування потреби у посиленні державного впливу на спортивно-оздоровчу сферу (підрозділ 3.3). За основним задумом дисертанта основною метою такого впливу має бути підвищення ефективності функціонування існуючих механізмів регулювання зазначеної сфери. Своєю чергою це дасть змогу консолідувати зусилля держави, регіональних та місцевих органів влади та підвищити якість надання спортивно-оздоровчих послуг.

6. Теоретико-методичні та практичні рекомендації щодо використання зарубіжного досвіду спортивно-оздоровчих послуг в Україні (підрозділ 2.2). На відмінну від існуючої вітчизняної практики з надання зазначених послуг запропоновані рекомендації сприятимуть підвищенню попиту та пропозиції на ринку шляхом охоплення більшої кількості споживачів. Це матиме позитивний вплив на економіку України.

У роботі є низка інших конкретних наукових розробок та положень, що містять наукову новизну, спрямовані на удосконалення регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг. З ними цілком можна погодитися.

Усі наукові результати, що містяться в дисертації і виносяться на захист отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті ідеї та положення, які є результатом власних напрацювань здобувача.

За рівнем наукової новизни результати дослідження відповідають вимогам до дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Результати дисертаційної роботи мають практичну цінність. Вона полягає у тому, що наукові положення, висновки та рекомендації дослідження можуть бути використані під час формування політики регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг та для активізації організаційно-економічного механізму

функціонування спортивно-оздоровчих організацій. Про їх апробацію свідчать відповідні довідки, що подані у додатках дисертації.

Наукові положення, висновки й рекомендації, які викладені в дисертаційній роботі, є обґрунтованими та достовірними. Їх достовірність забезпечена використанням методів наукових досліджень: системно-структурного аналізу; статистичного та економічного аналізу; моделювання, порівняння, синтезу та інших.

В якості теоретичної основи та інформаційно-довідкової бази для проведення дослідження використовувалися наукові здобутки українських та зарубіжних вчених у галузі сучасних проблем економіки, економіки громадського сектору, економіки сфери послуг, економіки фізичної культури і спорту, маркетингу й менеджменту сфери послуг. Також досліджувалися чинні закони та підзаконні нормативно-правові акти у сфері регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні, матеріали статистичних щорічників, бюлетенів, відомості Державної служби статистики України.

Оцінюючи дисертаційний матеріал, варто відзначити, що основні положення дисертації розкриті повністю відповідно до мети та завдань дисертаційної роботи.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні наукові положення й результати дослідження за темою дисертації опубліковано у 20 наукових працях, а саме: 1 одноосібна монографія, 9 статей – у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у фахових виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, 9 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 13,52 д.а.

Кількість наукових праць за темою дисертаційної роботи та повнота відображення положень роботи у таких працях відповідають чинним вимогам щодо публікації результатів дослідження для дисертацій на здобуття наукового

ступеня кандидата наук.

Ознайомлення з публікаціями дозволяє стверджувати, що в них висвітлені ключові положення дослідження. Основні теоретичні положення, наукові розробки й результати дослідження доповідалися на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Зміст автореферату, його структура повністю відповідає основним положенням, висновкам і рекомендаціям дисертаційної роботи.

Дискусійні положення і недоліки дисертації

Низка положень, висновків й рекомендацій, наведених у поданій до захисту дисертаційній роботі, носять дискусійний характер та мають окремі недоліки, а саме:

1. У підрозділі 1.2. «Особливості ринку спортивно-оздоровчих послуг в економічній системі» наведено характеристику зазначеного ринку та розкрито його структуру. Проте чітких ознак, які б дозволяли встановити особливості ринку спортивно-оздоровчих послуг, як це випливає з його назви, не запропоновано, але у висновку до цього розділу дисертації вони наводяться.

2. Дисертант, формуючи у роботі підрозділ 1.3. пропонує власні принципи та засади державної політики у спортивно-оздоровчій сфері (рис. 1.3., с. 68). Однак, вони б мали значно об'єктивніший характер, якби були викладені у доказовій формі.

3. Видається нелогічним наведення автором у підрозділі 2.1. «Джерела фінансування спортивно-оздоровчих послуг та їх класифікація» інформації про рівень охоплення населення України та інших країн заняттями фізичною культурою і спортом, а також наявні форми спортивно-оздоровчих організацій. Крім того, вона не використовується в тексті для розкриття сутності зазначеного підрозділу.

4. Розглядаючи у підрозділі 2.2 тенденції регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в умовах мінливого конкурентного середовища доцільно було б розкрити сутність та роль цього середовища для ринку спортивно-

оздоровчих послуг. Також, очевидно, логічніше щоб рис. 2.3 та таблиці 2.3 й 2.4 були розміщені у підрозділі 2.1., оскільки вони відображають джерела та обсяги фінансування приватних і комерційних спортивно-оздоровчих організацій в зарубіжних країнах.

5. Автором на с. 153 запропоновано визначення поняття «Спортивно-оздоровчий ринок» під яким розуміється ринок товарів і послуг, на якому представлені дешеві (при цьому якісні), товари або послуги, які виконують важливу для життєдіяльності функцію і розраховані на покупців з різними рівнями платоспроможності. Утім, важко погодитися з таким визначенням, де ринок асоціюється з дешевими і одночасно якісними товарами або послугами.

6. Для регулювання розвитку спортивно-оздоровчого туризму, як особливого виду спортивно-оздоровчих послуг у підрозділі 3.2 автором запропоновано й охарактеризовано низку заходів, а також формулу для розрахунку показників ефективності приросту туристичних потоків в Україні. Було б доречно розкрити сам механізм регулювання та його структуру, від чого якість дисертаційного матеріалу в роботі тільки покращилася.

7. У завершальному підрозділі дисертації на рис. 3.8 (с. 182) наведено фактори реформування соціально-значущих галузей економіки та їх взаємозв'язки. Разом з тим, доцільно було б дослідити їх вплив та роль в стратегії розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг, щоб тільки підсилило зміст дисертаційної роботи.

Наведені зауваження та дискусійні положення не мають суттєвого впливу на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Оцінюючи дисертаційну роботу Стахів Ірини Михайлівни на тему «Регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні» варто зазначити, що вона відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, є завершеною кваліфікаційною науковою працею, яка виконана особисто у вигляді спеціально підготовленого рукопису на

актуальну тему та в якій отримані нові науково-обґрунтовані теоретичні й практичні результати. У сукупності вони складають внесок у розвиток економічної науки й вирішують конкретне наукове завдання, пов'язане з обґрунтуванням теоретико-організаційних та практичних аспектів регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в умовах євроінтеграції України.

За своїм змістом, актуальністю, повнотою вирішення поставлених завдань та практичним значенням дисертаційна робота відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р., а дисертант – Стахів Ірина Михайлівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

**доктор економічних наук, професор,
проректор Львівського державного
університету внутрішніх справ**

В.І. Франчук

